

MIKAC, Marijan

Rodio se 1903. u Senju. Nakon početnih razreda u rodnom gradu, nastavlja i završava najstariju hrvatsku pomorsku školu, Pomorsku akademiju "Nautika" u Bakru. Kratko je vrijeme radio u tom zvanju, a onda je počeo djelovati kao novinar, književnik, publicist i filmski stručnjak.

Podkraj dvadesetih godina otišao je u SAD, radio u velikim američkim filmskim poduzećima, dvije godine u "20 Century Fox Filmu" i deset godina u "Paramount Pictures". Ta iskustva je, kao jedan od pionira hrvatskog filma, donio u Hrvatsku, nažalost ratnu, postao je upraviteljem Državnog slikopisnog zavoda "Hrvatski slikopis" ("Croatia mm"), upotpunjujući svoja iskustva studijskim boravcima u Francuskoj i Njemačkoj.

Nakon rata gaje nova vlast zatvorila u koncentracioni logor i sudila, ali je poslije, zahvaljujući nekim svojim dobrim vezama, bio pušten na slobodu. Ipak, živeći u nepodnošljivoj neizvjesnosti, u drugoj polovici 1947. bježi s cijelom obitelji u Trst, a slijedeće godine preseljuje u Argentinu. U polovici šezdesetih godina nastanjuje se u Australiji. Koju godinu zatim bio je doselio u Španjolsku, ali kako mu tamo nije nikako odgovaralo, ponovno se vratio u Australiju. Umro je kao pravi sin mora, na valovima Atlantika, 16. ožujka 1972, na brodu kojim se iz Europe vraćao u Australiju.

Mikac pripada staroj generaciji, koja je između dva rata, a onda i za rata, odigrala važnu ulogu u promicanju hrvatske kulture i imena. Još od mladenačkih dana bio je plodan suradnik mnogih novina i časopisa, u kojima je objavljivao pripovijetke, članke i romane u nastavcima. U javni se život uključuje u početku dvadesetih godina kao pripadnik skupine "Zenit" (pod vodstvom Ljubomira Micića), pa nije čudo što je poslije objavljivao knjige zenitističke poezije i proze.

Međutim, najviše ga je privlačio film. Unatoč teškim ratnim prilikama, preko dvije stotine filmskih tjednika, desetak kratkih kulturnih filmova i jedan dugometražni film ("Lisinski ") plod je četirigodišnjeg rada Marijana Mikea i njegovih suradnika.

U emigraciji, živeći kao politički izbjeglica, Mikac je surađivao u gotovo svim hrvatskim publikacijama, a najviše se očitovao kao književnik. Pisao je i na španjolskom. Za zbirku pripovijedaka na tom jeziku "Vidas sin valor" dobio je uglednu argentinsku književnu nagradu. Ostavio je nekoliko neobjavljenih rukopisa, među kojima i roman Dvije žene i crveni.

Objavio je sljedeća djela:

Efekt na defektu (zenitistička poezija; ćirilica; na srpskom) Beograd, 1923.

Fenomen majmun (zenitistički roman; ćirilica; na srpskom), Beograd, 1925.

Pod teretom lenger (crtice; ćirilica; na srpskom), Beograd 1926.

Doživljaji Morica Švarca u Hitlerovoj Njemačkoj (satirični roman), Zagreb, 1937.

Mornari, žene, leševi (pripovijesti), Zagreb, 1942

Tri godine rada Hrvatskog slikopisa, Zagreb, 1944.

Vidas sin valor (pripovijetke na španjolskom), Buenos Aires, 1951. U povorci smrti (roman), Chicago, 1954.

Las Aventuras de Moritz Schwarz (roman "Doživljaji Morica Švarca u ; -Hitlerovoj Njemačkoj" preveden na španjolski), Buenos Aires, 1959.

Misija u Hrvatskoj (priredio za tisak, napisao predgovor i komentare za ovaj dnevnik Giuseppea Masuccia, tajnika opata Marcinea, koji je bio posebni izaslanik Pia XII. kod hrvatskog Episkopata u doba NDH), Madrid, 1967.

Majčin hljeb (roman), Madrid, 1968.

Film u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, Madrid, 1971.